

Periodieke registratie wet BIG

Herregistreren: hoe gaat dat in zijn werk?

Twaalf jaar na de inwerkingtreding van de wet Beroepen Individuele Gezondheidszorg is nu de herregistratie geregeld voor verpleegkundigen, verloskundigen en fysiotherapeuten. Dat betekent dat de normen zijn vastgelegd waaraan deze beroepsbeoefenaars moeten voldoen om in het register ingeschreven te blijven. Wat betekent dit voor verpleegkundigen?

Op 1 januari 2009 is de periodieke registratie wet BIG – in de wandeling herregistratie genoemd – ingevoerd. Vanaf die datum is de geldigheid van de inschrijving in het BIG-register gebonden aan een periode van vijf jaar (de herregistratieperiode).

Bij periodieke registratie gaat het om het handhaven van een minimumnorm waaraan beroepsbeoefenaars ten minste moeten voldoen om hun BIG-registratie te kunnen behouden. Deze minimumnorm houdt in dat de deskundigheid van de BIG-geregistreerden ten minste op het niveau van de initiële opleiding ligt. Op deze manier kan de patiënt beter worden beschermd tegen ondeskundig en onzorgvuldig handelen door beroepsbeoefenaars in de individuele gezondheidszorg.

In het BIG-register staan 258.137 verpleegkundigen ingeschreven, 39.072 mannen en 219.065 vrouwen (bron: www.bigregister.nl). Dit is 62 procent van de in totaal 410.941 BIG-geregistreerde beroepsbeoefenaars. In de gezondheidszorg zijn momenteel bijna 150.000 verpleegkundigen werkzaam.¹ Het BIG-register telt dus ongeveer 100.000 verpleegkundigen die niet (meer) in de praktijk werkzaam zijn. Daarom zal de herregistratie waarschijnlijk tot een substantiële opschoning van het BIG-register leiden.

Verpleegkundigen die na het verstrijken van de herregistratieperiode (per 1 januari 2014) in het BIG-register ingeschreven willen blijven, moeten vóór die datum aan de wettelijke voorwaarden voor herregistratie voldaan hebben. Deze zijn vastgelegd in de werkervaringseis en de scholingseis.

Voldoet men niet aan de wettelijke voorwaarden dan wordt de inschrijving doorgehaald en

mag men de wettelijk beschermde titel van verpleegkundige alleen nog gebruiken met de toevoeging ‘niet praktiserend’ (voluit geschreven!). Men valt dan ook niet meer onder het tuchtrecht. Het behaalde diploma van de opleiding tot verpleegkundige blijft echter gewoon geldig, zodat herregistreren op een later tijdstip nog altijd mogelijk is. Dat kan dan alleen door aan de scholingseis te voldoen.

Een onbekend maar waarschijnlijk klein aantal verpleegkundigen heeft zich nooit in het BIG-register ingeschreven, bijvoorbeeld wegens verblijf in het buitenland of omdat ze na hun diplomering een ander beroep zijn gaan uitoefenen. Dankzij de overgangsregeling van de wet BIG kunnen zij zich tot 1 januari 2014 registreren zonder aan de criteria voor herregistratie te voldoen. Hun eerste herregistratieperiode eindigt dan vijf jaar na de datum van de inschrijving. Schrijven zij zich na 1 januari 2014 in, dan moeten ze wel aan de criteria voor herregistratie voldoen.

Werkervaringseis

Het gros van de verpleegkundigen zal weinig moeite hebben om aan de werkervaringseis te voldoen: 2.080 gewerkte uren over een periode van vijf jaar, ofwel 8 uur werken per week. Alle uren waarvoor men wordt doorbetaald (vakantie, ziekteverlof, e.d.) tellen mee. Ook de uren die in het buitenland gewerkt zijn, zowel in de EER² en Zwitserland als buiten deze landen, tellen mee. Alle uren waarvoor men niet wordt doorbetaald (zorgverlof, e.d.) tellen niet mee. Na een werkonderbreking van meer dan twee jaar wordt de teller weer op nul gezet. De werkzaamheden tijdens de meegtelde uren moeten aan twee criteria vol-

doen. Ze moeten op het terrein van de individuele gezondheidszorg³ liggen en binnen het deskundigheidsgebied van de verpleegkundige⁴ vallen.

Bij deze ‘groep’ gaat het om degenen die op basis van hun diploma verpleegkundige als verpleegkundige werkzaam zijn, hetzij in loondienst, bijvoorbeeld als kinderverpleegkundige in een algemeen ziekenhuis, hetzij als zelfstandige, bijvoorbeeld in de thuiszorg. Desgevraagd kunnen de meesten met hun arbeidsovereenkomst of salarisgegevens eenvoudig aantonen dat zij aan de werkervaringseis voldoen. Verpleegkundigen met een nul-urencontract en zelfstandig werkende verpleegkundigen zullen wél goed moeten administreren hoeveel uren zij precies gewerkt hebben.

Werken in een ander beroep

Voor verpleegkundigen die in een ander beroep werkzaam zijn, zal het moeilijker zijn om aan de werkervaringseis te voldoen. In hun geval komt er namelijk een derde criterium bij: de werkzaamheden in het andere beroep moeten op niveau 4 of 5 verricht zijn. Denk bijvoorbeeld aan al die verpleegkundigen – in de regel niveau 4 – die als verzorgende IG (niveau 3) in verpleeghuizen, verzorgingshuizen en de thuiszorg aangenomen zijn. Op grond van het derde criterium komen zij niet voor herregistratie in aanmerking. Deze verpleegkundigen zullen met recht aanvoeren dat hun aanstelling als verzorgende IG (op niveau 3) vooral is ingegeven door financiële motieven en dat ze in de praktijk verpleegkundige werkzaamheden verrichten op niveau 4 of 5. Als dit vastgelegd is, bijvoorbeeld in hun functieomschrijving, is herregistratie wel mogelijk (zie hieronder).

Werkzaamheden die niet voldoen aan de drie criteria

Nu is werken in een ander beroep een ruim begrip. Zo werken sommige verpleegkundigen in een ander beroep waarin zij nooit werkzaamheden verrichten die aan de drie hierbo-

ven genoemde criteria van de werkervaringseis voldoen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij beleidsmedewerkers, wetenschappelijk onderzoekers, inspecteurs volksgezondheid en staf-functionarissen. Deze verpleegkundigen kunnen zich slechts herregistreren door aan de scholingseis te voldoen. Maar is herregistreren voor hen wel zo noodzakelijk? Gezien hun werkzaamheden hoeven ze immers niet onder het tuchtrecht te vallen. Bovendien mogen ze zich verpleegkundige blijven noemen, zij het met de toevoeging 'niet praktiserend'. Dus wat is de toegevoegde waarde van een herregistratie? Om later desgewenst te kunnen terugkeren in de praktijk? Hiervoor moeten zij dan in ieder geval het scholingsprogramma voor de herregistratie volgen en dat kan over tien jaar ook nog -het diploma verpleegkundige behoudt zijn geldigheid immers levenslang.

Werkzaamheden die wel voldoen aan de drie criteria

Andere verpleegkundigen verrichten tijdens hun werk in een ander beroep wél werkzaamheden die aan de drie criteria van de werkervaringseis voldoen. Denk bijvoorbeeld aan verpleegkundigen die werkzaam zijn als donatiefunctionaris, patiënteninstructeur medische hulpmiddelen en verpleegartikelen, ziekenhuishygiënist, centralist ambulancevervoer, groepsleider verstandelijk gehandicaptenzorg, praktijkondersteuner huisarts (POH), sociotherapeutisch medewerker, transplantatieverpleegkundige, transfervpleegkundige, indicatiesteller CIZ, maar ook aan verpleegkundigen die, hoewel aangesteld als verzorgende IG (op niveau 3), toch verpleegkundige werkzaamheden (op niveau 4 of 5) verrichten. Om voor herregistratie in aanmerking te komen moeten deze verpleegkundigen in hun andere beroep minstens 8 uren per week werkzaamheden

verrichten die aan alle drie criteria van de werkervaringseis voldoen. Maar welke werkzaamheden mogen zij meetellen en, minstens even belangrijk, welke niet? De website van het BIG-register geeft uitsluitel:

Wie bepaalt welke werkzaamheden mogen meetellen? Dat bepaalt u zelf. U bent hier zelf de deskundige. U heeft immers de opleiding tot verpleegkundige gevolgd. U kent de werkzaamheden van een verpleegkundige. U kunt die werkzaamheden vergelijken met het werk dat u nu doet.

Beantwoord voor uzelf de volgende vragen:

- Behoudt u met de uren/werkzaamheden die u meetelt uw deskundigheid als verpleegkundige?

- Kunt u op basis van de uren/werkzaamheden die u meetelt, weer aan het werk gaan als verpleegkundige?

Is voor uw functie de opleiding tot/het diploma van verpleegkundige vereist.

- Verricht u dan inderdaad werkzaamheden die u ook als verpleegkundige zou doen?

- Moet u voor deze functie uw kennis en vaardigheden als verpleegkundige op peil houden?

Is het antwoord op een of meerdere van deze vragen ja? Dan kunt u de werkzaamheden die volgens u aan de voorwaarden voldoen meetellen. Het gaat daarbij om ten minste 2.080 uur gerekend van 1 januari 2009 tot 1 januari 2014. Haalt u die uren minimaal, dan komt u in aanmerking voor herregistratie. (www.bigregister.nl)

Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat verpleegkundigen die in een ander beroep werkzaam zijn een verpleegkundige variant van de kilometeradministratie gaan bijhouden. Maar hoe zij hun werkervaring anders kunnen aan-

tonen zal de ervaring moeten leren. Wellicht is dit probleem op te lossen met gedetailleerdere functieomschrijvingen. Zo ja, dan is het nu de hoogste tijd om hierop actie te ondernemen en hier niet tot 2013 mee te wachten want dan is het echt te laat.

Ten slotte

Voor alle verpleegkundigen die zich op basis van de werkervaringseis willen herregistreren geldt dat ze niet hoeven aan te tonen dat zij:

1 *Alle* werkzaamheden hebben verricht die onder het deskundigheidsgebied van de verpleegkundige vallen; een deel van het deskundigheidsgebied volstaat.

2 *Alle* voorbehouden handelingen die verpleegkundigen mogen uitvoeren ook daadwerkelijk hebben uitgevoerd. Wel moeten zij zich altijd houden aan het uitgangspunt van de wet BIG: onbekwaam is onbevoegd. Wie onbekwaam is voor een voorbehouden handeling, zal zich eerst weer moeten bekwamen, bijvoorbeeld door een herintredercursus.

Scholingseis

Is herregistreren op basis van de werkervaringseis om welke reden dan ook niet haalbaar, dan kunnen verpleegkundigen zich herregistreren door aan de scholingseis te voldoen. Hiervoor leggen zij eerst een Beroepsinhoudelijke Verpleegkundige CITO-toets af. Deze toets (zie kader 1) is ontwikkeld als onderdeel van het assessment voor buitenslands gediplomeerde verpleegkundigen van buiten de EER² en Zwitserland die zich in het BIG-register willen inschrijven om in ons land aan het werk te gaan. Deze toets is uniek, omdat hiermee voor de eerste keer een instrument is ontwikkeld waarmee het gehele curriculum verpleegkunde getoetst kan worden. Hij wordt met de nodige aanpassingen ook ingezet bij de herregistratie van verpleegkundigen. De organisatie, de afname en de beoordeling van de toets ligt bij het CITO in Arnhem.

Verpleegkundigen die voor alle onderdelen van de CITO-toets slagen, ontvangen via het ROC-Midden Nederland of de Hogeschool Leiden, de instellingen die voor de administratieve afhandeling zorgen, een herregistratiecertificaat. Met dit certificaat kunnen zij hun inschrijving in het BIG-register verlengen.

Wie op een of meer deelkwalificaties onvoldoende scoort, kan bij een ROC of een hogeschool met een opleiding tot verpleegkundige een scholing op maat doorlopen. Als op alle

foto: HH/Frank Muller

deelkwalificaties onvoldoende is gescoord, moet het hele scholingsprogramma voor de herregistratie (zie kader 2) worden doorlopen. Het scholingstraject voor de herregistratie zal dus voor iedereen verschillend zijn. Als het scholingsprogramma met goed gevolg is afgerond, ontvangt de cursist van het ROC of de hogeschool waar de scholing gevolgd is, een herregistratiecertificaat waarmee de inschrijving in het BIG-register kan worden verlengd. Kandidaten kunnen er ook voor kiezen om geen Beroepsinhoudelijke Verpleegkundige CITO-toets te doen, maar in één keer het hele scholingsprogramma te volgen.

Gelijkstellingsbepaling

Wie als verpleegkundige in het BIG-register ingeschreven staat en tijdens de herregistratieperiode meer dan 2.080 uren als docent verpleegkunde heeft gewerkt, kan zich herregistreren door een beroep te doen op de gelijkstellingsbepaling: de werkzaamheden in het onderwijs worden dan gelijkgesteld met werkzaamheden in de verpleging. Aan deze gelijkstellingsbepaling heeft de minister twee voorwaarden verbonden.

1 Alleen die uren tellen mee waarin de docent onderwijs heeft verzorgd in het centrale vakgebied verpleegkunde, zoals omschreven in artikel 4, tweede en vijfde lid, van het Besluit opleidingseisen verpleegkunde.⁵

2 Tijdens de meegetelde uren moet de docent werkzaam zijn bij een onderwijsinstelling die opleidt tot het diploma dat recht geeft op inschrijving als verpleegkundige in het BIG-register, bedoeld in artikel 3 van de Wet BIG (MBO-V's en HBO-V's).

Dat docenten die verpleegkundig onderwijs verzorgen aan een opleiding tot verpleegkundige onder de gelijkstellingsbepaling vallen, ligt voor de hand. Zij verzorgen namelijk ook het scholingsprogramma voor de herregistratie. Maar wie denkt dat de minister hiermee een generaal pardon voor alle docenten verpleegkunde heeft afgekondigd, heeft het mis. Zo kunnen docenten verpleegkunde aan een MBO-V of HBO-V die geen onderwijs in het centrale vakgebied verzorgen - bijvoorbeeld onderwijsmanagers - geen beroep doen op de gelijkstellingsbepaling. Hetzelfde geldt voor docenten verpleegkunde die aan een vervol-

opleiding of aan een hbo-masteropleiding Advanced Nursing Practice verbonden zijn.

Praktijkbegeleiders

Het wekt, ten slotte, enige bevreemding dat praktijkbegeleiders in zorginstellingen niet onder de gelijkstellingsbepaling vallen. Ook zij verzorgen immers onderwijs in het centrale vakgebied verpleegkunde. Hierdoor ontstaat een ongewenste tweedeling tussen praktijkbegeleiders die aan een onderwijsinstelling verbonden zijn - en daardoor wel een beroep op gelijkstelling kunnen doen - en praktijkbegeleiders die bij een zorginstelling in dienst zijn en voor wie de gelijkstellingsbepaling niet van toepassing is. Misschien dat dit nog recht getrokken kan worden. En anders moeten praktijkbegeleiders aantonen dat zij, hoewel werkzaam in een ander beroep, voldoende verpleegkundige werkzaamheden verrichten om voor herregistratie in aanmerking te komen. ■

Zie www.tvzdirect.nl/TvZ voor achtergrondinformatie over herregistratie..

Noten

- 1 Voor verzorgenden en verzorgenden IG is herregistratie niet aan de orde. Zij kunnen zich namelijk niet in het BIG-register registreren.
- 2 De EER (Europese Economische Ruimte) bestaat uit de lidstaten van de Europese Unie, Noorwegen, IJsland en Liechtenstein.
- 3 Wet BIG, artikel 1
 1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen worden onder handelingen op het gebied van de individuele gezondheidszorg naast de in het tweede lid omschreven handelingen verstaan alle andere verrichtingen - het onderzoeken en het geven van raad daarvoor begrepen -, rechtstreeks betrekking hebbende op een persoon en ertoe strekkende diens gezondheid te bevorderen of te bewaken.
 2. In deze wet en de daarop berustende bepalingen worden onder handelingen op het gebied van de geneeskunst verstaan:
 - a. alle verrichtingen - het onderzoeken en het geven van raad daarvoor begrepen -, rechtstreeks betrekking hebbende op een persoon en ertoe strekkende hem van een ziekte te genezen, hem voor het ontstaan van een ziekte te behoeden of zijn gezondheidstoestand te beoordelen, dan wel verloskundige bijstand te verlenen;
 - b. het bij een persoon afnemen van bloed of weefsels van weefsel voor andere doeleinden dan die, bedoeld onder a;

BEROEPSINHOUDELIJKE VERPLEEGKUNDIGE CITO-TOETS		
Toetsonderdeel	Toetsstof	Toetstijd
Generieke deelkwalificaties 1^e deel	302 Basiszorg 303 Preventie en GVO 1 401 Plannen van verpleegkundige zorg	1,5 uur
Generieke deelkwalificaties 2^e deel	402 Verpleegtechnische handelingen 403 Coördinatie en continuïteit van zorg 1 404 Kwaliteitszorg en deskundigheidsbevordering verpleegkundige 1	1,5 uur
Zorgcategorieën 1^e deel	405 Verplegen van chronisch zieken, lichamelijk gehandicapten en revaliderenden 1 406 Verplegen van zorgvragers voor en na chirurgische ingreep, onderzoek of behandeling 1 407 Verplegen van geriatrische zorgvragers 1 408 Verplegen van verstandelijk gehandicapten	1,5 uur
Zorgcategorieën 2^e deel	409 Verplegen van zorgvragers met een psychiatrische ziekte 1 410 Verplegen van zwangeren, barenden, kraamvrouwen en pasgeborenen 1 411 Verplegen van kinderen en jeugdigen 1	1,5 uur
Keuzedifferentiatie	Door de kandidaat zelf te kiezen: 412 Klinische zorg, of 413 Kraam-, kind en jeugdzorg 1, of 414 Psychiatrie en verstandelijk gehandicaptenzorg 1, of 415 Chronisch zieken 1	1,5 uur

Kader 1

SCHOLINGSMODEL HERREGISTRATIE WET BIG

Deel-kwalificatie	Docent- + klok-uren *	Docent- - klok-uren *	Onderwerpen	Toets-uren	Toets	Kosten (€) **
302	3	6	mobiliteit	0,5	twee vaardigheden in praktijktoets	190
	3	6	vitale functies adequaat reageren bij ongevallen			
303	3	6	primaire, secundaire en tertiaire preventie	1	presentatie	150
401	3	6	gezondheidssituatie vaststellen, gegevens verzamelen, Gordon	1	take home toets (verpleegplan schrijven)	280
	3	6	verpleegkundige diagnose, NANDA			
	3	6	verpleegplan, monitoren			
	3	6	evalueren, rapportage			
402	3	6	verpleegkundig rekenen	1,5	60 minuten theorie multiple choice toets twee vaardigheden in een praktijktoets	610
	3	6	Wet BIG, sondevoeding geven, maagsonde inbrengen en verzorgen			
	3	6	blaaskatheterisatie m/v, stoma verzorgen, suprapubische katheter verzorgen			
	3	6	medicatie			
	3	6	infuus inbrengen, infusie, venapunctie en hielprik			
	3	6	wondverzorging			
	3	6	zuurstof toedienen, mond/keelholte uitzuigen, koude/warmtebehandeling			
403	3	6	coördinatie, ontslag en overdracht	1	casustoets met multiple choice vragen	168
	3	6	werkplanning, voorwaarden, kostenbewust werken			
404	3	6	verbeteren kwaliteitszorg, voorwaarden scheppen voor kwaliteitszorg	1	casustoets met multiple choice vragen	155
	3	6	eigen deskundigheid bevorderen			
405, 406, 401, 408, 409, 410 of 411	3	6	problematiek van de specifieke zorgvrager	1	casustoets	190
	3	6	verpleegkundige zorg van de specifieke zorgvrager			
	3	6	verpleegkundige zorg van de specifieke zorgvrager			
412, 413, 414 of 415	1		plenaire instructie	1	bespreking van het werkstuk n.a.v. een stelling	60
		12	schrijven van het werkstuk (maximaal 6 A4)			
	1		eventueel consultatie van de docent			
totaal	65 uur	140 uur		8 uur		1803 euro

* Docent+ staat voor docentgebonden uren, Docent- staat voor docentonafhankelijke uren. 1 klokuur staat gelijk aan 60 minuten (onderwijsuren tellen van oudsher slechts 50 minuten).

** Genoemde kosten zijn richtbedragen; onderwijsinstellingen zijn vrij om hier vanaf te wijken.

Kader 2

c. het wegnemen van weefsel bij een overledene en het verrichten van sectie.

4 Wet BIG, Artikel 33

Tot het gebied van deskundigheid van de verpleegkundige wordt gerekend:

- het verrichten van handelingen op het gebied van observatie, begeleiding, verpleging en verzorging;
- het ingevolge opdracht van een beroepsbeoefenaar op het gebied van de individuele gezondheidszorg verrichten van handelingen in aansluiting op diens diagnostische en therapeutische werkzaamheden.

5 art. 4, lid 2:

- Het onderdeel verpleegkunde omvat ten minste:
 - gezondheidsleer;
 - algemene beginselen van de verpleegkunde;
 - beginselen van de verpleegkunde met betrekking

tot patiënten die in een gezondheidszorginstelling zijn opgenomen in verband met een onderzoek, een behandeling of een chirurgische ingreep;

d. beginselen van de verpleegkunde met betrekking tot specifieke categorieën van patiënten zoals 1. zwangeren, kraamvrouwen en pasgeborenen; 2. patiënten met een psychiatrische ziekte; 3. patiënten met beperkte mogelijkheden tot zelfzorg, in somatisch of psychosociaal opzicht; 4. jeugdige patiënten; 5. geriatrische patiënten; 6. chronisch somatisch zieken; 7. lichamelijk gehandicapten; 8. verstandelijk gehandicapten en 9. patiënten in de thuissituatie.

art 4, lid 5:

2. Het onderdeel ondersteunende vakken omvat ten minste:

- methoden van bewaking en bevordering van de kwaliteit van de uitoefening van het beroep van verpleegkundige;
- methoden van verslaglegging en informatie-overdracht;
- methoden van vastlegging van patiëntgegevens en inrichting van patiëntendossiers;
- beroepsethiek;
- medisch tuchtrecht en andere gebieden van het gezondheidsrecht;
- organisatie van de gezondheidszorg;
- methoden van werkbegeleiding;
- samenwerking met andere beroepsbeoefenaren.